

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 februari 2014 regeringens proposition om godkännande av avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lag-

stiftningen (RP 215/2013 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Helena Tuuri, utrikesministeriet
- Senior Research Fellow EU-MENA Wolfgang Muehlberger, The Finnish Institute of International Affairs.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner det i Bryssel i maj 2012 undertecknade avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan, och lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Avtalet om partnerskap och samarbete är ett så kallat blandat avtal, där bestämmelserna dels hör till medlemsstaternas, dels till Europeiska unionens behörighet. Avtalet syftar till att utveckla samarbetet och den politiska dialogen mellan länderna samt att främja handel och in-

vesteringar. Området för samarbetet omfattar också frågor som rör migration, rättsliga frågor och kampen mot massförstörelsevapen, terrorism och internationell brottslighet samt samarbete bland annat inom vetenskap, teknologi, energi, miljöfrågor, naturresurser, utbildning och kultur. Det konstateras i avtalet att en hållbar och social utveckling bör gå hand i hand med den ekonomiska utvecklingen och att den grundar sig på att parterna förbinder sig till de demokratiska principerna, de internationella instrumenten för mänskliga rättigheter och Förenta nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Avtalet ska godkännas av parterna i enlighet med deras respektive förfaranden. Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på dagen för depositariens mottagande av den sista anmälan från parterna om att de förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts.

I propositionen ingår ett lagförslag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ramavtalet om samarbete och partnerskap är det första avtalet mellan EU och Irak och det spelar därför en viktig roll för hur relationerna mellan dem utvecklas. EU är Iraks näst största handelspartner näst efter Förenta staterna. Värdet av exporten från EU uppgick till 4,65 miljarder euro 2012, medan importen till EU var 12,76 miljarder euro samma år. Handeln mellan Finland och Irak har varit relativt anspråkslös, även om den enligt propositionen har ökat de senaste åren. Den har så gott som helt och hållet bestått av export från Finland och den har varierat stort beroende på enskilda leveranser av maskiner och anläggningar.

Avtalet ska dels tjäna som ram för ett omfattande samarbete mellan EU och Irak, dels stödja en fredlig intern utveckling i Irak och landets integrering i det internationella samfundet. Grundvalen för avtalet är respekt för de demokratiska principerna, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella människorättsinstrument och rättsprinciper. Parterna åtar sig att motverka spridning av kärnvapen och bekämpa terrorism. Bland annat respekt för de mänskliga rättigheterna och insatser för att motverka spridning av massförstörelsevapen är viktiga delar i avtalet och därmed kriterier för överträdelser av avtalet.

Avtalet eftersträvar främjad handel och investeringsverksamhet mellan parterna. Det beaktar parternas åtaganden att bedriva handel inom ramen för Världshandelsorganisationen WTO:s bestämmelser och upprepar EU:s stöd till irakiskt medlemskap i WTO. Irak åtar sig i avtalet att följa WTO:s grundregler för exporttullar, of-

fentlig upphandling, tjänster och investeringar. Avtalet ger europeiska företag avsevärt bättre villkor på den irakiska marknaden, enligt propositionen.

Parterna säger att samarbetet ska bedrivas enligt principerna för hållbar utveckling och med respekt för miljön. Syftet är att intensifiera samarbetet i fråga om migration och asyl. Avtalet innehåller en rättsligt bindande skyldighet för parterna att återta sina medborgare.

Frånvaron av politisk stabilitet och den instabila säkerhetssituationen sätter fokus på behovet att stödja den nationella dialogen och försoningsprocessen. Det aktuella läget i Irak kan påverka planeringen och genomförandet av partnerskapsavtalet på medellång frist, sägs det i ett expertutlåtande. Utskottet menar att det internationella samfundet bör stödja Irak för att landet ska få en ansvarstagande regering med bred representation, en mer diversifierad ekonomi och en pålitlig säkerhetssektor. På så sätt får landet en plattform för ett mer stabilt och säkert samhälle, vilket är en förutsättning för att avtalet mellan EU och Irak ska kunna genomföras på sikt.

Sammanfattningsvis anser utskottet propositionen vara behövlig och relevant. Utskottet tillstyrker den därför utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner avtalet i propositionen till den del det ingår i Finlands behörighet och

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 6 maj 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Soini /saf
vordf. Pertti Salolainen /saml
medl. Jouni Backman /sd
Jörn Donner /sv
Timo Heinonen /saml
Ilkka Kanerva /saml
Ilkka Kantola /sd
Saara Karhu /sd

Mari Kiviniemi /cent
Katri Komi /cent
Johannes Koskinen /sd
Tom Packalén /saf
Aila Paloniemi /cent
Ben Zyskowitz /saml
ers. Seppo Kääriäinen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Svinhufvud.